

PL

PL

PL

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 13.8.2008
KOM(2008) 503 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI EUROPEJSKIEJ DO RADY, PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-
SPOŁECZNEGO ORAZ KOMITETU REGIONÓW**

**Końcowe sprawozdanie dotyczące wykonania strategii ramowej oraz wspólnotowego
programu działania dotyczącego wspólnotowej strategii w sprawie równości płci (2001-
2006)**

{SEK(2008) 2365}

1. WPROWADZENIE

Wspólnotowa strategia w sprawie równości płci została przyjęta w 2000 r.¹, a w 2001 r. opracowano wspólnotowy program² wspomagający realizację strategii ramowej. Zgodnie z art. 12 decyzji ustanawiającej program Komisja złożyła w 2004 r. tymczasowe sprawozdanie dotyczące wykonania strategii Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów³. W tym samym artykule przewidziano przedłożenie końcowego sprawozdania dotyczącego wykonania strategii ramowej i programu, które stanowi przedmiot niniejszego dokumentu i jego załącznika.

2. OSIĄGNIĘCIE CELÓW PROGRAMU DZIAŁANIA I STRATEGII RAMOWEJ

Wspólnotowa strategia ramowa w sprawie równości płci (2001-2006) przyjęta została przez Komisję w czerwcu 2000 r. Miała ona na celu utworzenie jednolitych i skoordynowanych ram działania dla wszystkich działań Komisji w wymienionej dziedzinie. W strategii tej wyznaczono pięć najważniejszych celów: równość płci w życiu gospodarczym, równy udział i reprezentacja, równość płci pod względem dostępu do praw socjalnych i pełnego korzystania z nich, równość płci w życiu obywatelskim, a także role oraz stereotypy związane z płcią.

Ustalono, że strategia ramowa powinna przyczynić się do osiągnięcia celów poprzez skoordynowane wykorzystanie szeregu środków wspólnotowych takich jak: przepisy prawne, programy finansowe oraz dialog z partnerami społecznymi i społeczeństwem obywatelskim. Cele związane z równością powinny być włączone w zakres następujących dziedzin polityki: zatrudnienie, integracja społeczna, kształcenie i szkolenie, wolność i sprawiedliwość, nauka i badania oraz współpraca na rzecz rozwoju. Konkretnie działania miały również na celu poprawę sytuacji kobiet i mężczyzn w sektorach wywierających na nich bezpośredni wpływ.

Działania przedstawione przykładowo w strategii ramowej miały być realizowane przez Komisję, państwa członkowskie i organy zajmujące się kwestiami równości płci.

W celu wsparcia realizacji strategii ramowej poprzez działania horyzontalne i koordynacyjne opracowano program działania wspólnotowego. Wspomagał on osiągnięcie celów strategii ramowej w latach 2001 - 2006 środkami w łącznej wysokości 61 742 241 EUR, podzielonymi między trzy aspekty działań. Aspekt 3 dotyczący współpracy między podmiotami pochłonął największą część budżetu (45 %), na kolejnym miejscu znalazł się aspekt 1 odnoszący się do zwiększania wiedzy w kwestii wspólnotowego wymiaru równości płci (38 %) i wreszcie aspekt 2 obejmujący działania związane z analizą (16 % budżetu).

Finansowanie **aspektu 1** umożliwiło przeprowadzenie działań transnarodowych w zakresie zwiększania wiedzy na tematy stanowiące priorytety strategii ramowej, aby zapewnić lepsze zrozumienie celów związanych z równością.

W całym okresie pięćdziesiąt siedem partnerstw transnarodowych w dziedzinie zwiększania wiedzy przyczyniło się do współpracy podmiotów inicjujących i pośredniczących w realizacji polityki równości. Podczas konferencji, organizowanych dwa razy w roku przez państwa

¹ COM(2000)335 wersja ostateczna

² Decyzja 2001/51/WE

³ SEC(2004) 1047

członkowskie z udziałem prezydencji Rady, poruszono wiele najważniejszych tematów ujętych w strategii ramowej: różnice w wynagradzaniu kobiet i mężczyzn, rola kobiet w procesie decyzyjnym, rola mężczyzn w działaniach na rzecz równości, przemoc wobec kobiet. Dzięki tym konferencjom szerzej upowszechniono wartości stanowiące podstawę polityki równości oraz umożliwiono wymianę poglądów między głównymi uczestnikami na temat kwestii związanych z równością płci.

Aspekt 2 dotyczył prac w zakresie statystyki mających na celu ulepszenie metod oraz zapewnienie dostępności na poziomie europejskim porównywalnych danych w dziedzinie równości płci. Utworzono bazę danych służącą zobrazowaniu sytuacji kobiet w kwestii podejmowania decyzji oraz określeniu na poziomie europejskim wskaźników dotyczących udziału kobiet piastujących stanowiska kierownicze w sferach ekonomicznych i politycznych. Analizy te i nowe dane spełniły oczekiwania Komisji i przyczyniły się do poszerzenia wiedzy, w szczególności na temat różnic w wynagradzaniu, niedostatecznej obecności kobiet na stanowiskach decyzyjnych, godzenia życia zawodowego i prywatnego oraz dostępności opieki nad dziećmi. Nowe dane były podstawą prac Komisji i jej propozycji dotyczących polityki, a tym samym wykazały swoją przydatność. Wszystkie działania sprzyjały wzbogacaniu wiedzy na najważniejsze tematy strategii ramowej. Publikacja analiz i sprawozdań zwiększyła przejrzystość polityki równości.

Zaproszenia do składania wniosków finansowanych w ramach **aspektu 3** były adresowane do organizacji pozarządowych, partnerów społecznych na poziomie europejskim oraz transnarodowych sieci organów regionalnych lub lokalnych. W całym okresie sfinansowano osiemdziesiąt siedem partnerstw wymiany transnarodowej. Działania te wywarły pozytywny wpływ na upowszechnienie polityki równości oraz przyczyniły się do mobilizacji społeczeństwa obywatelskiego i innych podmiotów wokół zagadnień związanych z równością płci. Niemniej jednak ich wkład w kwestie polityki równości był mniej konkretny i widoczny w porównaniu do dwóch pozostałych aspektów programu.

Program umożliwił również **krajom kandydującym** i krajom przystępującym skorzystanie z działań mających na celu zaznajomienie się z polityką i metodami pracy Wspólnoty w dziedzinie równości płci. W dziesięciu krajach kandydujących oraz w Chorwacji i Turcji zostały zorganizowane działania upowszechniające wiedzę o wspólnotowym dorobku prawnym w formie konferencji, seminariów i szkoleń na temat prawodawstwa w dziedzinie równości. Zgromadziły one władze publiczne, polityków, partnerów społecznych i organizacje pozarządowe w celu przygotowania wymienionych krajów do negocjacji w ramach procesu przystąpienia do Unii.

W ujęciu ogólnym program skutecznie wspomógł realizację działań określonych w strategii ramowej. Przedsięwzięcia wspierające osiąganie celów uzupełniały inne konkretne środki finansowe służące celom strategii ramowej.

W **dziedzinie zatrudnienia** prace ekspertów przyczyniły się do wzmocnienia wspólnotowego wymiaru polityki równości w ramach różnych polityk krajowych poprzez analizę krajowych planów działania na rzecz zatrudnienia i dostępność danych statystycznych. Finansowanie wspólnotowe (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz inicjatywa EQUAL) stanowiło podstawowy bodziec w ramach strategii lizbońskiej i przyczyniło się do osiągnięcia celów określonych w 2000 r. podczas posiedzenia Rady Europejskiej.

Strategia ramowa umożliwiła również, w sposób widoczny, dokonanie postępów w obszarze **promowania równego udziału i reprezentacji** na poziomie wspólnotowym. Komisja wspomagała udział kobiet w podejmowaniu decyzji i zwracała uwagę na deficyt demokratyczny wynikający z dysproporcji obecności kobiet i mężczyzn na stanowiskach decyzyjnych w dziedzinach ekonomicznych, społecznych i politycznych. Wiedza na temat tego zjawiska została poszerzona dzięki wspólnotowej bazie danych i transnarodowej wymianie doświadczeń na temat przeszkód napotykanych przez kobiety w zajmowaniu stanowisk kierowniczych. Działania te stanowiły stymulację dla podmiotów wykazujących zwykle ograniczone zainteresowanie kwestią równości płci oraz wzmocniły pozycję kobiet w sektorze badań.

Akcje prowadzone w celu **promowania równego dostępu do praw socjalnych i pełnego korzystania z nich** uzupełniały, w szczególności poprzez prace ekspertów, przeprowadzanie działań związanych z równością w obszarze otwartej metody koordynacji dotyczącej ochrony socjalnej i integracji społecznej. Aby wspomóc osiągnięcie celów równości na płaszczyźnie ogólnosięwiatowej wzmocniono, w ramach pomocy na rzecz rozwoju, potencjał instytucjonalny i operacyjny w dziedzinie promowania praw kobiet.

Podjęto szereg inicjatyw w dziedzinie **równości płci w życiu obywatelskim**. Grupa ekspertów specjalizujących się w kwestiach prawnych dotyczących zatrudnienia, spraw społecznych i równości płci przeprowadziła analizę stosowania prawodawstwa i zmian prawnych na poziomie krajowym i wspólnotowym. Inne działania wspomagały organizacje pozarządowe zwalczające przemoc związaną z płcią oraz handel ludźmi. Ponadto Europejski Fundusz na rzecz Uchodźców oraz działania przygotowawcze na rzecz integracji obywateli państw trzecich również promowały równość płci. Wiele programów dotyczyło współpracy policyjnej i sądowej oraz wspomagało walkę z wykorzystywaniem seksualnym dzieci i handlowaniem nimi.

Wspierano również walkę ze **stereotypami związanymi z płcią** poprzez działania mające na celu określenie roli kobiet i mężczyzn w społeczeństwie. Programy kształcenia i szkolenia wspomagały walkę ze stereotypami oraz zachęcały kobiety do zwiększenia zainteresowania karierą zawodową w dziedzinach naukowych i technicznych. Zjawisko segregacji płci w dziedzinie edukacji jest jednym z elementów uwzględnianych w monitorowaniu zmian systemu kształcenia i szkolenia w Europie, zwłaszcza pod kątem gotowości do zwiększenia udziału kobiet na kierunkach związanych z naukami ścisłymi.

Strategia ramowa i program w dużym stopniu przyczyniły się do poprawy europejskiego **systemu rządów**. Współpraca pomiędzy podmiotami krajowymi została wzmocniona poprzez utworzenie grupy wyższych urzędników państw członkowskich ds. integracji polityki równości oraz dzięki grupie wysokiego szczebla ds. uwzględnienia kwestii równości płci w funduszach strukturalnych. Dialog z partnerami społecznymi na poziomie europejskim doprowadził do opracowania ram działania w sprawie równości płci. Społeczeństwo obywatelskie i organizacje pozarządowe skorzystały z pomocy mającej na celu umocnienie ich roli w dziedzinie równości płci. Realizacja strategii była monitorowana przez służby wewnętrzne Komisji – grupę komisarzy ds. praw podstawowych, zwalczania dyskryminacji i równości szans oraz grupę międzyresortową ds. równości płci.

3. WNIOSKI

Cele wyznaczone w strategii ramowej były ambitne, ponieważ wymagały uwzględnienia zasad równości we wszystkich politykach Unii. Pięć dziedzin polityki wskazanych w celu określenia ram działania wspólnotowego pokrywało się z głównymi wyzwaniami, które podjęto, by wspomóc realizację zamierzeń związanych z równością. Przedstawiając te ogólne ramy, Komisja stworzyła warunki dla skoordynowanego wdrożenia różnych środków. Fundusze strukturalne stanowiły decydujący bodziec finansowy w zakresie uwzględniania kwestii równości w politykach państw członkowskich. Ukierunkowane działania wspólnotowe wzmocniły skuteczność prawodawstwa w dziedzinie równości oraz wspomagały podmioty instytucjonalne i społeczeństwo obywatelskie w celu skutecznego promowania równości we wszystkich obszarach.

Program wykazał swoją wartość dodaną poprzez wspomaganie osiągnięcia celów związanych z równością, a także wzmocnienie mechanizmów koordynacji i europejskiego systemu rządów. Środki, które towarzyszyły promowaniu wartości i poprawiły zrozumienie kwestii odnoszących się do równości, okazały się bardzo przydatne dla działań wspólnotowych.

Pomimo tego pozytywnego bilansu, wciąż utrzymują się duże nierówności w traktowaniu kobiet i mężczyzn. Aby sprostać temu wyzwaniu, w marcu 2006 r. Komisja przyjęła plan działań na rzecz równości płci⁴. Jego celem jest znoszenie nierówności między kobietami i mężczyznami w sześciu priorytetowych obszarach. Komisja zamierza skonkretyzować swoje zobowiązania poprzez określenie działań należących do jej kompetencji w różnych dziedzinach oraz ich terminów realizacji, a także wzmocnienie mechanizmów zarządzania i kontroli. Finansowanie dotyczące kwestii równości w ramach nowego programu PROGRESS (2007-2013)⁵ wspomaga Komisję w realizacji planu działań. PROGRESS gromadzi dotychczasowe programy w jednym zbiorczym przedsięwzięciu i sprzyja tym samym lepszemu uwzględnieniu kwestii równości płci we wszystkich swoich działaniach.

W dziedzinie równości płci nadal istnieje jednak wiele problemów, które będą wymagać zaangażowania wszystkich partnerów. Komisja zobowiązała się do wzmocnienia swoich ram działania i wezwała innych partnerów do wypełnienia przydzielonych im zadań. Europejscy partnerzy społeczni zobowiązali się do realizacji planu działania na rzecz równości. Społeczeństwo obywatelskie i organizacje pozarządowe również podejmują wysiłki zmierzające ku zniesieniu nierówności w traktowaniu kobiet i mężczyzn. Odpowiedzialność za postępy w dziedzinie równości płci spoczywa także na państwach członkowskich. Rada Europejska na posiedzeniu w marcu 2006 r. skierowała wyraźny apel do szefów państw i rządów, określając priorytety polityki równości w europejskim pakcie na rzecz równości płci.

⁴ COM(2006)92 wersja ostateczna

⁵ Decyzja 1672/2006/WE